

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-441/14

Dansk Industri (DI)
prieš
Succession Karsten Eigil Rasmussen

(Højesteret prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Socialinė politika — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija — Direktyva 2000/78/EB — Nediskriminavimo dėl amžiaus principas — Direktyvai prieštaraujanti nacionalinės teisės nuostata — Privataus asmens galimybė pareikšti ieškinį dėl valstybės atsakomybės už Sąjungos teisės pažeidimą — Privačių asmenų ginčas — Įvairių teisių ir principų palyginimas — Teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai — Nacionalinio teismo vaidmuo“

Santrauka – 2016 m. balandžio 19 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas

1. *Sąjungos teisė — Principai — Vienodas požiūris — Diskriminacijos dėl amžiaus draudimas — Ryšys su Direktyva 2000/78 — Nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią darbuotojams nemokamos išėtinės išmokos, jei jie turi teisę į jų darbdavio mokamą senatvės pensiją ir prisijungė prie pensijų sistemos nesulaukę 50 metų — Neleistinumas — Darbuotojo pasilikimas darbo rinkoje — Poveikio nebuvimas*

(Tarybos direktyvos 2000/78 2 straipsnis ir 6 straipsnio 1 dalis)

2. *Socialinė politika — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Direktyva 2000/78 — Diskriminacijos dėl amžiaus draudimas — Nacionalinės teisės nuostata, pripažinta prieštaraujanti bendrajam nediskriminavimo dėl amžiaus principui — Privačių asmenų ginčą nagrinėjančio nacionalinio teismo pareigos — Prieštaraujančių nacionalinės teisės nuostatų netaikymas — Sąjungos teisės aiškinimo pirmenybė prieš teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus — Privataus asmens galimybės pareikšti ieškinį dėl valstybės narės atsakomybės poveikio nebuvimas*

(SESV 267 straipsnis; Tarybos direktyva 2000/78)

1. Direktyvoje 2000/78, nustatančioje vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, sukonkretintas bendrasis nediskriminavimo dėl amžiaus principas turi būti aiškinamas taip, kad juo remiantis taip pat nagrinėjant privačių asmenų ginčą draudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią samdomam darbuotojui nesuteikiama teisė į išėtinę išmoką, jei jis turi teisę į senatvės pensiją, kurią moka darbdavys pagal pensijos sistemą, prie kurios šis samdomas darbuotojas prisijungė nesulaukęs 50 metų, neatsižvelgiant į tai, ar jis pasirenka likti darbo rinkoje, ar išeina į pensiją.

Kadangi pačioje Direktyvoje 2000/78 bendrasis nediskriminavimo dėl amžiaus principas nėra įtvirtintas, o tik sukonkretintas jo taikymas priėmimo į darbą ir darbo srityje, šioje direktyvoje suteikiamos apsaugos apimtis neviršija šio principo suteikiamos apsaugos apimties.

Kita vertus, atsižvelgiant į tai, kad pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnį ir 6 straipsnio 1 dalį draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią darbuotojai, turintys teisę į jų darbdavio mokamą senatvės pensiją pagal pensijų sistemą, prie kurios jie prisijungė nesulaukę 50 metų, vien dėl šios priežasties negali gauti specialios išeitinės išmokos, skirtos darbuotojų, turinčių didesnę nei dvylikos metų stažą įmonėje, profesinei reintegracijai palengvinti, ta pati išvada darytina atsižvelgiant į pagrindinį vienodo požiūrio principą, kurio specialioji išraiška yra bendrasis nediskriminavimo dėl amžiaus principas.

(žr. 23, 26, 27 punktus ir rezoliucinės dalies 1 punktą)

2. Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad, kai privačių asmenų ginčą, patenkantį į Direktyvos 2000/78, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, taikymo sritį, nagrinėjantis nacionalinis teismas taiko nacionalinės teisės nuostatas, jis turi jas aiškinti taip, kad jų taikymas galėtų atitikti šią direktyvą, o jeigu toks direktyvą atitinkantis aiškinimas neįmanomas, atsižvelgdamas į aplinkybes, netaikyti nė vienos šios nacionalinės teisės nuostatos, prieštaraujančios bendrajam nediskriminavimo dėl amžiaus principui. Šios pareigos negalima paneigti nei remiantis teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principais, nei privataus asmens, kuris mano patyręs žalą dėl Sąjungos teisei prieštaraujančios nacionalinės teisės nuostatos taikymo, galimybe pareikšti ieškinį dėl atitinkamos valstybės narės atsakomybės už Sąjungos teisės pažeidimą.

Šiuo klausimu reikia nurodyti, pirma, kad Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo reikalavimas apima visiems nacionaliniams teismams nustatytą pareigą prireikus pakeisti nusistovėjusią teismo praktiką, jeigu paaiškėja, kad ši praktika pagrįsta su direktyvos tikslais nesuderinamu nacionalinės teisės išaiškinimu. Be to, remiantis nediskriminavimo dėl amžiaus principu privatiems asmenims suteikiama subjektinė teisė, kuria savaime galima remtis, ir nacionaliniams teismams net nagrinėjant privačių asmenų ginčus kyla pareiga netaikyti su šiuo principu nesuderinamų nacionalinės teisės nuostatų.

Antra, privačių asmenų ginčą nagrinėjantis nacionalinis teismas negali remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu, kad toliau taikytų nacionalinės teisės normą, kurią Teisingumo Teismas pripažino prieštaraujančia Direktyvoje 2000/78 sukonkretintam bendrajam nediskriminavimo dėl amžiaus principui. Jeigu šiuo principu būtų remiamasi tam, kad ir toliau būtų taikoma tokia nacionalinės teisės norma, Teisingumo Teismo pateikto išaiškinimo pasekmės būtų apribotos laiko atžvilgiu, nes dėl to tokio išaiškinimo nebūtų galima taikyti nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje. Išskyrus labai išskirtines aplinkybes, Teisingumo Teismo išaiškintą Sąjungos teisę nacionalinis teismas turi taikyti net tiems teisiniams santykiams, kurie atsirado ir kurie buvo nustatyti prieš priimant sprendimą dėl prašymo išaiškinti.

Bet kuriuo atveju teisėtų lūkesčių apsauga negalima remtis taip, kad privatus asmuo, pareiškęs ieškinį, kurį išnagrinėjęs Teisingumo Teismas Sąjungos teisę išaiškino taip, kad pagal ją draudžiama nagrinėjama nacionalinės teisės nuostata, negalėtų pasinaudoti šiuo išaiškinimu.

(žr. 33, 36–41, 43 punktus ir rezoliucinės dalies 2 punktą)